

«نقدی بر لایحه مبارزه با قاچاق کالا، ارز، ریال و اوراق بهادار»

محمد رضا ساکی*
«مورخ ۸/۲۸/۸۱»

مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مصادیق دیگر آن نیازمند تبیین یک استراتژی منسجم و اتخاذ سیاست جنایی مناسب است. پراکندگی قوانین و مقررات مربوط به این امر و توسعه شبکه‌های قاچاق بین‌المللی و تنوع مصادیق قاچاق با توجه به روش‌ها و ابزار جدیدی که قاچاقچیان بکار می‌برند ضرورت تدوین و تصویب یک قانون جامع و کارا که با همه اشکال قاچاق بتوان مبارزه کرد را الزامی می‌کند.

لایحه‌ای که تحت عنوان مبارزه با قاچاق کالا، ارز، ریال و اوراق بهادار تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است به دلایل متعددی که در این مقاله اشاره شده است از جامعیت برخوردار نیست و دارای اشکالات عدیده ماهوی و شکلی می‌باشد که به مهمترین موارد ایراد در این مقاله می‌پردازیم.
کلید واژه‌ها:

قاچاق - کالا - ارز - اوراق بهادار - حمل و نگهداری - واردات - صادرات - ضبط - مصادره - لایحه قضایی

مقدمه:

قاچاق کالا و ارز یکی از پدیده‌های نابهنجار در کشورهای در حال رشد تلقی می‌گردد. (هر چند که این پدیده در همه کشورها معضل محسوب می‌شود ولی در کشورهای در حال رشد مانع بزرگی بر سر راه، توسعه اقتصادی است) بی شک مضار قاچاق کالا و ارز بر پیکره اقتصادی هر کشوری، تدابیری لازم را برای مقابله با آن و به تعبیر قانونگذاری «مبارزه» با آنرا می‌طلبد و هر چه که این تدابیر بیشتر منطبق با واقع باشد، مهار آن آسان‌تر است. در کشوری مانند ایران اسلامی که با توجه به فرهنگ و ارزش‌های حاکم ورود و خروج کالا و ارز به کشور بایستی تابع ضوابط و مقررات خاصی باشد تا هم فواید اقتصادی آن عاید کشور گردد و هم از غلبه فرهنگ استعماری جلوگیری شود، ضرورت اتخاذ تدابیر ویژه‌ای را می‌طلبد. پیوستن به اقتصاد آزاد یا جهانی شدن پدیده‌ای نیست که از آن نشود صرف‌نظر کرد هر چند سیر طبیعی کشورهای در حال رشد به این سمت و سو متمایل است ولی نه به هر قیمتی، تا زمانی که محدودیت‌های قانونی برای ورود و خروج کالا در کشوری وجود دارد پدیده قاچاق کالا هم از تبعات آن است، افراد سودجو و حتی معارض از این حربه همیشه استفاده کرده و بر پیکر اقتصادی جامعه ضربه وارد می‌سازند، البته این به معنی طبیعی فرض کردن پدیده قاچاق در این کشورها نیست و زمانی که حجم آن بالا رود و توسط شبکه‌های مافیایی سازمان یافته صورت گیرد، ضرورت دارد که متولیان امور بجای دست روی گذاشتن و نظاره کردن به فکر و چاره‌ای اساسی باشند و قبل از آنکه این شبکه‌های عنکبوتی تارهای خود را در همه جا بگسترانند ریشه آنرا بخشکانند.

تدوین لایحه‌ای جامع برای مبارزه با همه اقسام قاچاق کالا و ارز و اوراق بهادار ضرورتی انکارناپذیر در سنوات اخیر بوده و پراکندگی مقررات قانونی و تغییرات عدیده آن موجب سردرگمی دست اندرکاران امر شده بود و با تفسیرها و تعبیرهای متفاوت امر مهمی مانند مبارزه با قاچاق کالا و ارز بصورت کلاف سردرگمی درآمده بود که راه به جایی نمی‌برد. پس از این همه سال انتظار این بود که این قانون با مشورت اساتید فن، قضات عالی رتبه، کارشناسان با تجربه که سال‌های سال در این زمینه فعالیت کرده و صاحب نظر می‌باشند و هم در زمینه مسائل حقوقی و انتظامی و بازرگانی و گمرکی و بانکی و... نظر آنها می‌تواند صائب باشد با استفاده از تجربیات کشورهای که در امر مبارزه با این پدیده شوم موفقیت‌های شایان توجه‌ای به دست

آورده‌اند، قانونی جامع و کامل تدوین گردد، اما بنظر نگارنده باتصویب این قانون، مسائل و مشکلات جدیدتری بر سر راه مبارزه با قاچاق کالا ایجاد می‌گردد که اصلاح نواقص آن ضروری به نظر می‌رسد. با این دیدگاه نقد هر قانونی به صواب نزدیکتر است خصوصا اگر مقررات پیشنهادی هنوز لباس قانون بخود نپوشیده باشد.

الف - ایرادات ماهوی:

۱- تعاریف - در قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۲ که با اصلاحات بعدی آن فعلا مورد عمل می‌باشد بزه قاچاق تعریف نشده بود و قانون‌گذار فقط مصادیق آنرا بیان کرده بود، انتظار این بود که در لایحه پیشنهادی اخیر این نقص برطرف شود اما کماکان در ماده (۱) لایحه مصادیق قاچاق عنوان شده‌اند نه تعریف آن.

۲- مصادیق قاچاق - در بند الف ماده (۱) ورود یا خروج هر گونه کالا و ارز و ریال از هر نقطه و مبدا مرزی برخلاف قوانین و مقررات ناظر بر اقسام مذکور و تشریفات مقرر قاچاق تلقی شده و در بند ث نیز نگهداری در اماکن و حمل موارد مذکور در محدوده مقرری که دامنه شمول آن و میزان و سایر شرایط آن به آیین نامه اجرایی قانون محول شده که توسط وزارت کشور و با هماهنگی وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی و اطلاعات و دادگستری تهیه شده و به تصویب هیات وزیران می‌رسد. این نحوه قانونگذاری که حدود و ثغور جرم که نقش اساسی در تعیین وصف مجرمانه و مجازات دارد را به مرجع دیگری غیر از قانونگذار محول نماید بی نظیر است. اولاً جرم با تمام خصوصیات آن بطور واضح و روشن بایستی توسط قانونگذار معین گردد و احاله آن به آیین نامه اجرایی که ممکن است با تشریفات مختصر آن در هر زمان تغییرات عدیده‌ای در آن حاصل شود مغایر اصل قانونی بودن جرایم و مجازاتها می‌باشد. اگر تدوین کنندگان لایحه نتوانسته‌اند خود مصادیق روشن قاچاق را بطور کامل معین سازند نبایستی این ضعف را با احاله کردن به آیین نامه اجرایی مرتفع سازند که مغایر با یک اصل مسلم حقوقی باشد.

در بند (ح) این ماده هم آمده است که " هر اقدام دیگری که طبق سایر قوانین معتبر صراحتا به عنوان قاچاق شناخته شده یا می‌شود و تحت شمول مفاد ردیف‌های فوق الذکر قرار نمی‌گیرد " یعنی تدوین کنندگان لایحه با ارائه این بند عملا اثبات کرده‌اند که نتوانسته‌اند مقررات جامعی را تدوین کنند زیرا قوانین قبلی که در دسترس ایشان بوده و اگر مصداقی برای قاچاق وجود داشته بایستی احصاء می‌کردند و اگر به

آن اعتقاد نداشتند که با توجه به ماده ۲۸ همین لایحه در آنجا که مغایر بوده لغو می‌گردد در مورد قوانین بعدی هم نیاز به تصریح نداشت زیرا در آینده هر قانونی تصویب شد به لحاظ متاخر بودن لازم الاجرا است. در مقدمه توجیهی این لایحه یکی از موارد توجیه، رفع برداشت‌های بعضا متفاوت دستگاه‌های دولتی مربوط از مفهوم قاچاق عنوان شده است اما غافل از آنکه خود، با وضع مقررات پیچیده‌تر باعث هرچه متفاوت‌تر شدن برداشت‌ها از قانون خواهد شد. در بندت ماده (۱) لایحه پیشنهادی تعویض کالاها را گذری (ترانزیتی) برخلاف قوانین و مقررات، عنوان شده است. یعنی همان قوانین و مقرراتی که منشاء برداشت‌های بعضا متفاوت شده است. آیا رفع برداشت‌های متفاوت با احاله کردن بر همان منشا برداشت‌ها امکان‌پذیر است.

یکی دیگر از مصادیق قاچاق در بند (ج) ماده (۱) ورود، حمل، نگهداری، خرید و فروش و تولید مشروبات الکلی عنوان شده و در ماده ۵ هم مجازات آن علاوه بر ضبط مشروبات و آلات و ادوات مکشوفه مربوطه، به ازای هر لیتر صد هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی عنوان شده است. این در حالی است که به موجب ماده ۷۰۲ و ۷۰۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ مجازات خرید، حمل، نگهداری مشروبات الکلی ۳ تا ۶ ماه حبس و مجازات ساختن، فروختن، در معرض فروش قرار دادن و ورود آن از خارج کشور از ۳ ماه تا یکسال حبس علاوه بر جریمه نقدی و شلاق لحاظ شده است. آیا تدوین کنندگان لایحه قاچاق نسبت به مشروبات الکلی تغییر نگرشی در جامعه اسلامی مشاهده کرده‌اند یا در حرمت آن شک دارند که از باب تساهل و تسامح آنهم با قیمت لیتری برای آن مجازات نقدی تعیین نموده‌اند. ضمن اینکه انتظار شدت عمل بیشتری با مصادیق مختلف آن می‌رفت و شایسته کشور اسلامی نیست که مجازات یک کالای نجس را لیتری محاسبه نماید آنهم لیتری ده هزار تومان. رعایت تناسب بین جرم و مجازات از اصول مسلم حقوقی است و همانطور که قانونگذار در قانون مجازات اسلامی ما بین شقوق مختلف جرایم مرتبط با مشروبات الکلی فرق قائل شده و مجازات علی‌حده‌ای لحاظ کرده است در این لایحه هم بایستی مورد توجه قرار می‌گرفت و در ثانی تمام شقوق آن هم بایستی بعنوان قاچاق تلقی می‌شد تا موجب برداشت‌های متفاوت نگردد.

در تبصره بند ۴ ماده (۱) آمده است که «به دولت اجازه داده می‌شود بنا به درخواست دستگاه‌های اجرایی یا ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق، استحصال، تولید،

عرضه، حمل، نگهداری، فروش، خرید و تبدیل کالاهایی که به موجب قوانین خاص در «حکم قاچاق» تلقی شده است. از تاریخ تصویب این قانون در چارچوب قانون برنامه پنجساله توسعه و سایر تعهدات بین المللی قانونی از مصادیق آن خارج نماید.»

این اجازه به دولت در راستای توسعه اقتصادی کشور و همان سمت و سویی که در مقدمه بیان شد تا حدودی معقول است ولی بیان آن به طور مطلق آیا دادن اختیار قانونگذاری به غیر مجلس شورای اسلامی نیست آیا بموجب تعهدات بین المللی می توان تولید مواد مخدر و مشروبات الکلی را جایز دانست، ممکن است گفته شود که دولت کشور اسلامی این کار را نخواهد کرد که حرف درستی است ولی با اصول حقوقی سازگار نیست و قانونگذاری قابل تفویض نیست.

۳- مجازاتها - انتظار این بود که برای ریشه کردن مفساد اقتصادی که قاچاق از مصادیق بارز آن است، تشدید مجازاتها در دستور کار تدوین کنندگان قانون قرار می گرفت. در قانون فعلی (قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز) بیان شده است که اگر مرتکب قاچاق در مرحله اداری حاضر به پرداخت جریمه نباشد در صورت اثبات جرم توسط دادگاه علاوه بر حبس متهم و ضبط کالا یا ارز، جریمه متعلقه نیز دریافت می گردد. در این قانون یکبار به متهم فرصت داده شده تا در همان مرحله اداری جریمه را بپردازد و اگر امتناع کرد و دستگاه قضایی را وارد رسیدگی نمود با مجازات حبس و جریمه روبرو خواهد شد. این پیش بینی قانونگذار باعث می شد که اولاً مرتکبین جرم قاچاق از ترس مجازات حبس در همان مرحله اداری جریمه متعلقه را بپردازند ولی در لایحه پیشنهادی مجازات حبس، حذف شده و تنها به جریمه تقدی اکتفا شده است و متهمی که اطمینان خاطر دارد حتی در دادگاه هم اگر محکومیت یابد به همان جریمه تویله محکوم خواهد شد از درگیر کردن دستگاه قضایی در موضوع و طولانی نمودن فرایند رسیدگی ابایی نخواهد داشت و این قانون عملاً حجم پرونده های قاچاق کالا را در دستگاه قضایی افزایش خواهد داد.

در بند پ ماده ۲ این لایحه آمده است که: «کسانی که با برنامه ریزی قبلی از طریق اخفا و جاسازی و یا جعل اسناد مثبته یا تبانی با کارکنان دولت، نیروهای مسلح یا قضات ذی ربط و یا بکار گماردن افراد مبادرت به تشکیل شبکه مرتکب قاچاق با ارزش یک میلیارد ریال شوند، ضمن ضبط موضوع قاچاق، معادل دو برابر بهای موضوع قاچاق دولت جریمه شده و در صورتیکه اقدامات شبکه مذکور منجر به اخلال

در نظام اقتصادی کشور گردد حسب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اخلا لگران در نظام اقتصادی کشور - مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ محکوم خواهند شد.» در این مورد هم انتظار این بود که حداقل تدوین کنندگان لایحه برخورد شدیدتری با شبکه‌های مافیایی قاچاق کالا و ارز در نظر بگیرند، زیرا اگر اقدام این افراد در حد قانون فوق الذکر باشد که نیاز به تصریح نداشت و مطابق آن عمل می‌شد ولی اگر دادگاه، اقدام آن‌ها را در حد اخلال در نظام اقتصادی تشخیص نداد آیا دو برابر جریمه می‌تواند موجب ریشه کنی این شبکه‌های فساد گردد.

با توجه به اینکه مجال بحث نیست به نظر می‌رسد که تدابیر مناسبی برای مبارزه با قاچاق کالا و ارز در بخش مجازات‌ها پیش بینی نشده است و بر معضلات قبلی خواهد افزود.

۴- مراجع رسیدگی کننده - در لایحه پیشنهادی پیش بینی شده است که مرجع تشخیص قاچاق، گمرک و یا سازمان‌ها ذی ربط که دولت تعیین می‌نماید خواهند بود که نسبت به تنظیم صورتجلسه ضبط و تعیین جریمه‌های قاچاق و وصول آن به نفع دولت موظف می‌باشند، اگر ارزش کشفیات موضوع قاچاق از یک میلیارد ریال بیشتر باشد گمرک و یا سازمان‌های ذیربط موظفند پرونده‌ها را به مرجع قضایی ذی صلاح جهت رسیدگی به مراجع مذکور ارجاع نمایند. مرجع تجدید نظر از آراء گمرک را هم قرار است که دولت تعیین نماید که در هر صورت دادگاه نخواهد بود. در رابطه به پرونده‌هایی هم که در مرجع قضایی ظرف دو ماه رسیدگی نشده باشد سازمان تعزیرات حکومتی صالح به رسیدگی اعلام شده است. در رابطه با این بخش از لایحه نکات ذیل حائز اهمیت است. قاچاق کالا و ارز و ریال و... تا مبلغ یک میلیارد ریال اصولاً توسط گمرک و سازمان‌هایی که دولت معین می‌کند مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و اگر متهم به نظر آن مراجع اعتراض داشته باشد، اعتراض وی توسط مراجعی که دولت تعیین خواهد کرد رسیدگی می‌شود (ماده ۱۶ لایحه پیشنهادی) به نظر می‌رسد که این امر علاوه بر اینکه مغایر ماده ۲ قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد در جهت حفظ حقوق متهمی که به نظر مراجع دولتی اعتراض دارد هم نیست. اگر قرار باشد که گمرک هم مرجع تشخیص جرم و هم وصول جریمه و هم رسیدگی به اعتراض (چه گمرک چه مرجع دولتی دیگر) باشد، این حق اعتراض و رسیدگی به آن توسط یک مرجع صالح قضایی

خداش داری خواهد شد.

۲- با توجه به ضرورت سرعت و دقت در برخورد با پدیده قاچاق در تبصره (۱) ماده ۴ قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام مقرر شده بود که «رسیدگی به پرونده‌های موضوع این قانون تابع تشریفات آیین دادرسی و تجدیدنظر نبوده و از جهت ایجاد وحدت رویه در نحوه رسیدگی محاکم قضایی دستورالعمل مربوطه به وسیله قوه قضاییه تصویب و ابلاغ خواهد شد» در لایحه پیشنهادی این موضوع حذف شده و تنها در ماده ۱۷ تاکید شده است که مرجع تجدید نظر از رای صادره، مرجع قضایی بایستی حداکثر ظرف دو ماه به موضوع رسیدگی نماید.

اگر رسیدگی به پدیده قاچاق هم درگیر تشریفات پیچیده گردد و قرار باشد که با آن همانند سایر جرایم رفتار شود بایستی انتظار داشت که این قانون معجزه کند و وضع را بهتر بلکه بدتر خواهد کرد.

در اینکه برای رسیدگی به هر جرمی قواعد و مقرراتی حاکم باشد، شکی نیست و رویه واحد هم از ملزومات اولیه رسیدگی است ولی قاچاق کالا و ارز آنچنان ضربه‌ای بر پیکره اقتصادی جامعه زده است که برای رسیدگی به آن بایستی سرعت و دقت رابه طور ویژه در قانون وضع کرد. (شاید شبیه جرایم مواد مخدر).

ب- ایرادات شکلی - موارد عدیده‌ای در لایحه پیشنهادی به چشم می‌خورد که جزو ایرادات شکلی محسوب می‌شوند ولی برخی در حد خود قابل اغماض هستند ولی برخی دیگر مغایر اصول شناخته شده حقوق محسوب می‌شوند که به اهم آنها اشاره می‌شود:

۱- عنوان لایحه " مبارزه با قاچاق کالا، ارز، ریال و اوراق بهادار " است ولی در ماده (۱) که مصادیق قاچاق را احصاء کرده است تنها به کالا، ارز و ریال اشاره کرده و نامی از اوراق بهادار در این لایحه نیامده است، این لایحه که به تعریف جرم و مجازات آن می‌پردازد و تبعات آن برای دستگاه قضایی است، بدون شک یک لایحه قضایی محسوب می‌شود و با توجه به اصل ۱۵۸ قانون اساسی و نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان می‌بایستی توسط قوه قضاییه تهیه و به دولت پیشنهاد می‌گردید که ظاهراً اینگونه نشده است. ممکن است گفته شود که این لایحه قضایی نیست حداقل آن است که بپذیریم قوه قضاییه ۵۰٪ طرف درگیر موضوع قاچاق بعنوان جرم مهم در کشور می‌باشد آیا نقطه نظرات این قوه به طور کامل در لایحه پیشنهادی مورد توجه قرار

گرفته است؟ با تتبعی که نگارنده انجام داده است، پاسخ این سؤال منفی است.
 ۳- به موجب ماده ۲۸ این لایحه کلیه قوانین عام و خاص مغایر از جمله قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴ و اصلاحات بعدی آن که توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب شده است و به عنوان یک معضل در این مجمع مطرح شده بود را ملغی اعلام کرده است. سؤال این است که آیا مجلس می‌تواند مصوبات مجمع را لغو کند؟ آیا قاچاق کالا و ارز دیگر معضل محسوب نمی‌شود؟ با توجه به نظریه تفسیری شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام پاسخ به این سؤال هم منفی است.

۴- در تبصره ماده ۲۸ لایحه، پیش بینی شده است که قوه قضاییه مکلف است در لوایح پیشنهادی، آیین نامه اجرایی، دستورالعمل‌ها و موافقت نامه‌ها، گستره و شمول این قانون را رعایت نماید؟ آیا این امر با استقلال قوه قضاییه در تهیه لوایح قضایی مغایر نیست؟ اگر قوه قضاییه تشخیص داد که این قانون ناقص است و لایحه دیگری را پیشنهاد کرد آیا به بهانه این تبصره توسط دولت رد نمی‌شود؟

در پایان اضافه می‌نماید که ایرادات و اشکالات لایحه پیشنهادی بیش از آن است که اشاره شد و وقت مفصلی را می‌طلبید که در این مقال جای بیان تمام آن نیست و فقط با طرح پرسش‌هایی خطاب به تدوین کنندگان لایحه سخن را به پایان می‌رسانیم: آیا به نظر شما همانطور که در مقدمه توجیهی آورده‌اید:

- ۱- این لایحه موجب اعمال سیاست‌های بازدارنده مناسب در برخورد با قاچاقچیان بویژه در موارد عمده می‌شود؟
- ۲- آیا با تدابیر پیش بینی شده در این لایحه عمل قاچاق برای قاچاقچی کاملاً برخلاف صرفه و همراه با خطر خواهد شد؟

«لایحه مبارزه با قاچاق کالا، ارز، ریال و اوراق بهادار»

اشاره: هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ لایحه مبارزه با قاچاق کالا، ارز، ریال و اوراق بهادار، موضوع نامه شماره ۲۵۵۲۱/۶۸۴۰ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۴ و درنامه‌ای با شماره ۲۷۳۵۰/۴۱۴۹۹ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۶ از معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور خواسته شد تا مراتب به مجلس شورای اسلامی اعلام شود. متن کامل لایحه را در ذیل می‌خوانید:

گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است با حمایت دبیرخانه ستاد همکاری دستگاه‌های رسیدگی کننده به جرایم و تخلفات قاچاق و سازمان‌های کاشف، طرح پیگیری پرونده‌های حقوقی و قضایی گمرکی را به صورت شبکه بین دستگاهی تعمیم داده و آن را تا پایان سال ۱۳۸۲ به اجرا گذارد.

مقدمه توجیهی: نظریه خلاها و نقایص موجود در مقررات فعلی مربوط به قاچاق کالا و ارز از قبیل نبود تعریف جامع و مانع از قاچاق و عدم برخورد با تکرار جرم، با توجه به ضرورت:

اعمال نگرش فرایندی در مبارزه با قاچاق (مراحل ورود، خروج، حمل، نگهداری، توزیع و عرضه) با لحاظ مقتضیات زمان و مکان و نیز نظام اقتصادی و بازرگانی مورد عمل - افزایش دایره شمول و مصادیق قاچاق و پیش بینی امکان کاهش مصادیق واردی که در حکم قاچاق می‌باشند.

- استحکام بخشی و تعیین تکلیف سازماندهی و تشکیلات در سطح قانون در عین

انعطاف پذیری

- اعمال سیاست‌های بازدارنده مناسب در برخورد با قاچاقچیان بویژه در موارد عمده

- شفافیت سازی و رفع برخی گسستهای موجود در روابط بین دستگاه‌های مختلف

دخیل در امر مبارزه با قاچاق

- رفع برداشت‌های بعضا متفاوت دستگاه‌های دولتی مربوط از مفهوم قاچاق

- عنایت به مبادی و منافذ ورود و خروج اموال موضوع قاچاق

- استفاده بهینه از ظرفیتهای و امکانات موجود کشور در مبارزه با قاچاق؛ و

- با عنایت به فرمان مقام معظم رهبری در مورخه ۸۱/۴/۱۲ به رئیس جمهور در

خصوص ضرورت مبارزه جدی و قاطع با پدیده قاچاق با تاکید بر اینکه:

۱- «کانون مرکزی مبارزه در سطح عالی، نزدیک به رئیس دولت و دارای اشراف قانونی بر دستگاه‌های ذی ربط دولتی باشد.

۲- تبلیغات متناسب و هوشمندانه و همه جانبه در خدمت این مبارزه قرارگیرد.

۳- برخورد قضایی و انتظامی قاطع و در ارتباط کامل با تصمیم‌گیری‌های آن کانون مرکزی باشد.

۴- عمل قاچاق برای قاچاقچی کاملاً برخلاف صرفه و همراه با خطر باشد .

۵- اجناس قاچاق قبل از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار مورد مبارزه و

برخورد واقع شود» و به منظور :

- برخورد موثر با ارتکاب قاچاق و جلوگیری از وقوع آن، و

- کاهش و یا رفع آثار منفی از جمله لطمه به اقتصاد کشور و یا تأثیرات سوء فرهنگی،

اجتماعی و بهداشتی آن،

لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود .

«لایحه مبارزه با قاچاق کالا، ارز و ریال»

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- تعاریف

۱- قاچاق؛ موارد مشروح زیر قاچاق محسوب می‌شوند:

الف - ورود یا خروج هرگونه کالا، ارز و ریال از هر نقطه و مبدأ مرزی برخلاف

قوانین و مقررات ناظر بر اقلام مذکور و تشریفات مقرر.

ب - هرگونه فعل یا ترک فعل برای اخفای موضوع قاچاق جهت انجام حکم مذکور در

ردیف (الف) فوق، از جمله جاسازی و یا عدم اظهار آن‌ها .

پ - خارج نکردن کالاهای «ورود موقت» برخلاف قوانین و مقررات مربوط .

ت - برداشتن یا تعویض کالاهای گذری (ترانزیتی) برخلاف قوانین و مقررات.

ث - نگهداری در اماکن و یا حمل موارد مذکور در ردیف‌های (الف)، (پ)، (ت) در

حدود مندرج در تبصره ردیف (ج) این بند .

تبصره - حمل و نگهداری ارز و ریال در داخل کشور از مفاد این ردیف مستثنا

می‌باشد.

ج - توزیع و عرضه موارد مذکور در ردیفهای (الف)، (پ)، (ت) بالا، در محدوده مقرر در تبصره ذیل.

تبصره - نوع، دامنه شمول، میزان و سایر شرایط مربوط به ردیف‌های (ث) و (ج) در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

ج - ورود، حمل، نگهداری، خرید، فروش و تولید مشروبات الکلی .

ح - هر اقدام دیگری که طبق سایر قوانین معتبر صراحتاً به عنوان قاچاق شناخته شده یا می‌شود و تحت شمول مفاد ردیف‌های فوق‌الذکر قرار نمی‌گیرد.

۲- مبادی مجاز: به مناطقی گفته می‌شود که گمرگ جمهوری اسلامی ایران و یا نمایندگی دستگاه مذکور در آن مناطق حضور داشته، نسبت به اعمال مقررات گمرکی اقدام نماید، مانند بندر، فرودگاه‌های بین‌المللی، استقرار در مرزهای زمینی، مناطق آزاد و ویژه، اسکله‌ها و فرودگاه‌های اختصاصی کشور

۳- مبادی غیر مجاز: به سایر مبادی اعم از دریایی (آبهای سرزمینی و داخلی)، زمین (از صفر نوار مرزی به داخل کشور) و هوایی گفته می‌شود.

۴- کالا: منظور همان فهرست ضمیمه قانون مقررات صادرات و واردات می‌باشد.

تبصره به دولت اجازه داده می‌شود بنا به درخواست دستگاه‌های اجرایی و یا ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق، استحصال، تولید، عرضه، حمل، نگهداری، فروش، خرید و تبدیل کالاهایی را که به موجب قوانین خاص در «حکم قاچاق» تلقی شده است. از تاریخ تصویب این قانون در چارچوب قانون برنامه پنجم توسعه و سایر تعهدات بین‌المللی قانونی از مصادیق آن خارج نماید.

۵- ریال: منظور همان پول رایج کشور از قبیل سکه، اسکناس و چک پول‌های بانکی

می‌باشد.

۶- اسناد مثبت: شامل پروانه‌های ورودی، خروجی کابوتاژ، پته‌های عبوری داخلی،

مسافری و نظایر آن می‌باشد که نوع اسناد و نحوه بکارگیری آنها در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد.

فصل دوم- مجازات‌ها

ماده ۲- اشخاصی که مرتکب تخلف و جرم قاچاق مندرج در ردیف‌های (الف)،

(ب)، (پ)، (ت)، (ج) و (ح) بند (۱) ماده (۱) این قانون می‌شوند، به ترتیب ذیل در مورد آنان اقدام می‌گردد:

الف: تخلف از موارد مذکور در ماده (۲) با ارزشی کمتر از ده میلیون ریال منجر به ضبط موضوع قاچاق توسط سازمان کاشف و تحویل آن به سازمان ذی ربط به نفع دولت خواهد شد.

تبصره - در صورت تکرار، علاوه بر ضبط موضوع قاچاق، در مرتبه اول جریمه‌ای معادل دو برابر بهای موضوع قاچاق و در مرتبه دوم به بالا چهاربرابر ارزش موضوع قاچاق جریمه خواهد شد.

ب - تخلف از موارد مذکور در ماده (۲) با ارزشی معادل ده میلیون ریال به بالا منجر به ضبط و دریافت جریمه‌ای معادل دو برابر بهای موضوع قاچاق به نفع دولت توسط گمرک و یا سازمان‌های ذی ربط خواهد شد.

تبصره ۱ - در صورت تکرار تخلف علاوه بر ضبط موضوع قاچاق مرتکب در مرتبه اول به جریمه‌ای معادل سه برابر و در مرتبه دوم به بالا چهاربرابر ارزش موضوع قاچاق جریمه خواهد شد.

تبصره ۲ - جریمه شروع به تخلف علاوه بر ضبط موضوع قاچاق، نصف جریمه مقرر در این بند می‌باشد.

تبصره ۳ - در مورد شرکای تخلف، عین موضوع قاچاق به نفع دولت ضبط و هر یک از شرکا موظف به پرداخت سهم خود از کل جریمه می‌باشند.

تبصره ۴ - جریمه معاون تخلف برابر جریمه مباشر آن است وجهی از وی بهای موضوع قاچاق از بین رفته اخذ نخواهد شد.

تبصره ۵ - اشخاص مذکور در بندهای الف، ب، و تبصره‌های آن در صورت اعتراض می‌توانند ظرف حداکثر ده روز به مرجع صالح رسیدگی، شکایت نمایند. در صورت براءت توسط مرجع یادشده، عین موضوع قاچاق یا قیمت آن به نرخ روز صدور حکم مسترد می‌شود و چنانچه معترض مختلف شناخته شود، رای صادره قطعی و نهایی تلقی می‌شود.

پ - کسانی که با برنامه‌ریزی قبلی از طریق اخفا و جاسازی یا جعل اسناد مثبت یا تبانی با کارکنان دولت، نیروهای مسلح یا قضات ذی ربط و یا بکارگماردن افراد، مبادرت به تشکیل شبکه و مرتکب قاچاق با ارزش بیش از یک میلیارد ریال شوند، ضمن ضبط موضوع قاچاق معادل دو برابر بهای موضوع قاچاق به نفع دولت جریمه شده و در صورتیکه اقدامات

شبکه مذکور منجر به اخلال در نظام اقتصادی کشور- مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- در صورت تکرار جرم، مرتکب ضمن ضبط موضوع قاچاق، به پرداخت جریمه معادل چهاربرابر موضوع قاچاق و در صورت اخلال در نظام اقتصادی به حداکثر حبس مندرج در قانون مجازات اخلال گران در نظام اقتصادی کشور - ۱۳۶۹ /۹/۱۹ محکوم خواهد شد.

تبصره ۲- مجازات شروع به جرم، ضمن ضبط، پرداخت نصف جریمه مقرر در مورد ارزش موضوع قاچاق خواهد بود.

تبصره ۳- در مورد شرکای جرم، عین موضوع قاچاق ضبط و هر یک از شرکا به جرایم و مجازات‌های مقرر در این بند محکوم می‌شوند که در مورد جرایم، شرکا متضامنا متعهد پرداخت آن خواهند بود. موضوع قاچاق، واحد تلقی می‌گردد و تقسیم آن به شرکا جرم ممنوع است.

تبصره ۴- کیفر معاون جرم، برابر کیفر مباشر است. ولی به بهای موضوع قاچاق جریمه نخواهد شد مگر این که در قانون ترتیب دیگری برای آن مقرر شده باشد.

ت- کسانی که از پرداخت جرایم نقدی استنکاف می‌نمایند گمرک و یا سازمان‌های ذی ربط بنا به مورد موظف به وصول آن طبق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - می‌باشند.

ث- در مورد اشخاص حقوقی، جریمه متوجه شخص حقوقی خواهد بود و در صورتیکه اموال و دارایی‌های شخص حقوقی تکافوی جریمه متعلقه را ندهد مدیران در آن متضامنا موظف به پرداخت جریمه می‌باشند.

ماده ۳- هرگاه موضوع قاچاق در قلمرو حاکمیت کشور نگهداری شود و متصدی اماکن مذکور نتواند صاحب اصلی یا ارسال کننده آن را تعیین و اثبات نماید، علاوه بر ضبط موضوع قاچاق باید شخصا از عهده پرداخت جریمه مقرر در بند (۲) و تبصره‌های ماده (۲) این قانون برآید.

ماده ۴- هرگاه موضوع قاچاق با هر نوع از وسیله نقلیه‌ای حمل شود - موضوع ردیف (ث) بند (۱) ماده (۱) - مرتکب یا مرتکبان حمل به شرح ذیل مجازات می‌شوند :

الف - چنانچه قرآینی از قبیل جاسازی یا مقدار موضوع قاچاق، دال بر اطلاع حامل از آن وجود داشته باشد، علاوه بر ضبط اقلام مکشوفه و توقیف وسیله نقلیه، حامل حسب مورد

مشمول مقررات ماده (۲) این قانون خواهد گردید. در صورتی که ظرف دو ماه از تاریخ صدور حکم، جریمه پرداخت نشود، از محل فروش وسیله نقلیه برداشت خواهد شد.

تبصره - چنانچه حامل، مالک وسیله نقلیه نبوده و مالک نیز از قاچاق مطلع نبوده باشد، وسیله نقلیه به صاحب اصلی مسترد خواهد شد.

ب - در صورت عدم اطلاع حامل از وجود موضوع قاچاق، صرفاً به ضبط اقسام مکشوفه اکتفا خواهد شد.

ماده ۵ - مجازات مرتکب یا مرتکبان ورود، حمل، نگهداری، خرید، فروش و تولید مشروبات الکلی - موضوع ردیف (چ) بند (۱) ماده (۱) - علاوه بر ضبط مشروبات و آلات و ادوات مکشوفه مربوط، به ازای هر لیتر صد هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی خواهد بود. در صورت تکرار، جزای نقدی مذکور در مرتبه اول به دو برابر و در مرتبه دوم و به بعد، به سه برابر افزایش خواهد یافت.

ماده ۶ - کسانی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم مأمور کشف قاچاق یا تعقیب یا مجازات مرتکبین آن بوده، خود مرتکب قاچاق شده یا شرکت یا معاونت در ارتکاب جرم نمایند و همچنین مأموران ذی ربطی که با علم به ارتکاب قاچاق از تعقیب مرتکبین خودداری کنند، به مجازات مقرر در این قانون و انفصال از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد.

تبصره - کارکنانی که در شبکه‌های قاچاق به صورت مباشر یا معاون یا شریک جرم فعالیت داشته باشند علاوه بر مجازات مقرر، به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم خواهند شد.

ماده ۷ - مأمورانی که با سوءنیت و بر خلاف واقع کسی را متهم به ارتکاب جرم قاچاق کرده و موجب مزاحمت شده باشند، پس از ثبوت، علاوه بر جبران خسارت وارده به اشخاص، به انفصال موقت از شش ماه تا دو سال از خدمات دولتی، محکوم خواهند شد، مگر آنکه به موجب قانون دیگری عمل آنها مستلزم مجازات شدیدتری باشد.

تبصره - افرادی که مأمور یا مأمورانی را متهم به طرح اتهام بر علیه خودشان به عنوان مرتکب جرم قاچاق نموده و از عهده اثبات آن برنیایند به مجازات مفتری مذکور در ماده ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد و به هر حال از مأمور باید اعاده حیثیت شود.

ماده ۸ - اشخاصی که مرتکب قاچاق شوند اگر دارای کارت بازرگانی باشند، در صورت محکومیت علاوه بر مجازات‌های مربوط از عضویت اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و یا اتاق تعاون و شعب آنها نیز در شهرستانها به طور موقت یا دائم حسب مورد محروم

شده و کارت بازرگانی آنان نیز باطل می‌شود.

تبصره - محرومیت از عضویت اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و با اتاق تعاون مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات قبل از محرومیت، برای آن گشایش اعتبار شده با حمل گردیده نخواهد بود.

ماده ۹ - چنانچه متهم یا متهمان قبل از صدور حکم فوت نمایند، تعقیب جزایی در مورد فوت شدگان موقوف می‌گردد. ورثه قانونی می‌توانند ظرف حداکثر شش ماه از تاریخ فوت متهم، با ارایه اسناد مثبت، صرفاً نسبت به اقلام مشکوفه مظنون به قاچاق، موضوع را پیگیری نمایند. در غیر این صورت، اقلام مشکوفه پس از مدت یادشده به نفع دولت ضبط خواهد شد.

ماده ۱۰ - در صورت صدور حکم برائت از بزه قاچاق توسط مراجع رسیدگی کننده، استرداد اقلام مشکوفه به صاحب آن منوط به پرداخت حقوق، سود و عوارض گمرکی متعلقه بر طبق مقررات و ضوابط حسب مورد می‌باشد.

تبصره - اقلام ممنوعه شرعی یا قانونی از شمول این حکم مستثنا بوده، تابع مقررات مربوط می‌باشد.

ماده ۱۱ - هرگاه موضوع قاچاق با اقلام دیگری مخلوط شده باشد، در صورتی که قابل تفکیک باشد، فقط موضوع قاچاق مشمول این قانون، ضبط خواهد شد و در غیر این صورت تمام آن ضبط، ولی جریمه به نسبت مقدار موضوع قاچاق وصول می‌شود.

ماده ۱۲ - در مواردی که ضبط موضوع قاچاق در این قانون مقرر شده است، در صورت نبودن عین موضوع قاچاق، بهای آن می‌باید به نفع دولت رد گردد.

تبصره ۱ - مفاد ماده (۸) از حکم یادشده مستثنا می‌باشد.

تبصره ۲ - در مورد شرکای تخلف و جرم قاچاق مذکور در ماده (۲) این قانون، در صورت نبود عین موضوع قاچاق، بهای آن از کلیه شرکا متضامناً وصول خواهد شد

فصل سوم - مراجع رسیدگی کننده

ماده ۱۳ - مرجع تشخیص قاچاق، گمرک و یا سازمان‌های ذی ربط که دولت تعیین می‌نماید خواهند بود که نسبت به تنظیم صورتجلسه ضبط و تعیین جریمه‌های قاچاق و وصول آن به نفع دولت موظف می‌باشند.

ماده ۱۴ - در صورتی که ارزش کشفیات موضوع قاچاق از یک میلیارد ریال بیشتر باشد، گمرک و یا سازمان‌های ذی ربط موظفند پرونده را به مرجع قضایی ذی صلاح جهت

رسیدگی به جرم مذکور ارجاع نمایند.

تبصره - در صورتی که گمرک و یا سازمان‌های ذی ربط در حین رسیدگی به پرونده‌های بالای ده میلیون ریال تا یک میلیارد ریال با دلایل و قرائن مستندی از قبیل جعل اسناد، تبانی با کارکنان دولت و نیروهای مسلح مواجه گردند، موظفند ضمن ضبط و اخذ جرایم مربوط، پرونده را جهت رسیدگی به جرم مذکور ارجاع نماید.

ماده ۱۵ - مراجع رسیدگی کننده مکلفند پس از دریافت شکایات، ظرف مدت دو ماه پرونده را رسیدگی و مراتب را به دستگاه‌های دولتی ذی ربط اعلام نمایند.

ماده ۱۶ - در صورت اعتراض به تصمیم گمرک و یا سایر مراجع ذی ربط، تجدیدنظر خواه موظف است درخواست خود را ظرف ده روز از زمان ابلاغ تصمیم مذکور به سازمانی که دولت تعیین می‌نماید، تسلیم نماید. مرجع تجدیدنظر مکلف است، حداکثر ظرف دو ماه به موضوع رسیدگی نماید. رای صادره قطعی و نهایی خواهد بود.

ماده ۱۷ - در صورت اعتراض به رای صادره مرجع قضایی، تجدیدنظر خواه موظف است درخواست خود را ظرف مدت ده روز از زمان ابلاغ رای به مرجع قضایی ذی صلاح تسلیم نماید. مرجع تجدیدنظر مکلف است، حداکثر ظرف دو ماه به موضوع رسیدگی نماید. رای صادره قطعی و نهایی خواهد بود.

ماده ۱۸ - در صورت عدم رسیدگی یا تحویل دادرسی و عدم تعیین تکلیف قطعی پرونده در مدت فوق الذکر، سازمان تعزیرات حکومتی موضوع ماده واحده اصلاح قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام یا مرجع جداگانه‌ای که دولت تعیین خواهد کرد بنا به درخواست سازمان و یا متهم، موظف است همان پرونده را از مرجع رسیدگی کننده با سازمان کاشف مطالبه و طبق جرایم و مجازات‌های مقرر در قوانین مربوط و این قانون اقدام نمایند. سازمان پرونده کاشف مکلف به ارایه درخواست مزبور می‌باشد.

ماده ۱۹ - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است با حمایت دبیرخانه ستاد و همکاری دستگاه‌های رسیدگی کننده به جرایم و تخلفات قاچاق و سازمان‌های کاشف، طرح پیگیری پرونده‌های حقوقی و قضایی گمرکی را به صورت شبکه بین دستگاهی تعمیم داده و آن را تا پایان سال ۱۳۸۲ به اجرا گذارد.

فصل چهارم - امور مالی

ماده ۲۰ - فروش اموال موضوع این قانون بر اساس قانون و مقررات سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی است ولی عرضه کالاهای خارجی مکشوفه در بازار داخلی در

صورتیکه نمونه آنها به صورت تجاری قابل ورود نباشد، ممنوع است.

تبصره ۱ - کالاهای خارجی مکشوفه سریع الفساد آرایشی، بهداشتی، خوراکی و دخانی باید معدوم گردد.

تبصره ۲ - ریال مکشوفه به طور مستقیم توسط سازمان کاشف به حساب خزانه واریز خواهد شد.

تبصره ۳ - ارز مکشوفه، بلافاصله و مستقیماً توسط سازمان کاشف به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحویل و در حسابی خاص نگهداری خواهد شد که پس از ضبط قطعی، معادل ریالی آن توسط بانک مزبور به حساب خزانه واریز می‌گردد.

ماده ۲۱ - سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی مکلف است ظرف حداکثر دو ماه از تاریخ قطعی پرونده یا صدور حکم، اقلام مکشوفه را به فروش رسانده، وجوه حاصله را ظرف حداکثر یک هفته به حساب خزانه واریز نماید.

تبصره - فروش و وسایط نقلیه حامل موضوع قاچاق، پس از تشریفات قانونی توسط سازمان مذکور به عمل می‌آید.

ماده ۲۲ - در مورد اقلام مکشوفه به ظن قاچاق، در صورتی که صاحب اقلام مذکور با فروش آن موافق باشد، همچنین اقلام بلاصاحب و یا صاحب متواری و یا سریع الفساد یا اقلامی که بر اثر طول مدت نگهداری در معرض فساد یا کسر فاحش قیمت باشد و یا نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب به نسبت قیمت اقلام مکشوفه باشد و نیز اقلام مکشوفه‌ای که از تاریخ کشف آن چهارماه گذشته ولی تکلیف نهایی آن از طرف مراجع صلاحیت دار معلوم نشده، حسب مورد توسط سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی یا بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برابر ماده (۲۰) و تبصره‌های آن اقدام خواهد شد و تا تعیین تکلیف نهایی، وجوه آن در حساب سپرده مخصوص خزانه نگهداری می‌گردد.

ماده ۲۳ - وجوه حاصل از فروش اموال موضوع این قانون، با رعایت مقررات مربوط به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و نیز کلیه جرایم وصولی به حساب خزانه واریز می‌شود.

ماده ۲۴ - از کلیه جریمه‌های وصولی و وجه حاصل از خالص فروش اموال موضوع قاچاق، پس از تعیین تکلیف، پنجاه درصد به حق الکشف سازمان کاشف و اشخاص موثر در کشف، دو درصد به کارکنان اداره مامور وصول درآمد دولت، بیست و نه درصد به حساب هاب درآمد‌های عمومی دولت و نوزده درصد برای مبارزه با قاچاق و ترغیب مصرف

کالاهای وطنی موضوع این قانون اختصاص خواهد یافت.

تبصره ۱- نحوه واریز نیز شیوه و موارد مصرف کلیه وجوه فوق در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص می‌گردد.

تبصره ۲- هیئت دولت حتی الامکان مبلغی از وجوه واریزی به حساب درآمدهای عمومی دولت را در حدود قوانین و مقررات، برای عمران و آبادانی مناطق مرزی اختصاص خواهد داد.

ماده ۲۵- در مورد اقلام مکشوفه‌ای که قبل از صدور حکم قطعی وفق مفاد این قانون به فروش رسیده و حکم صادره دایر بر برائت بزه قاچاق می‌باشد وجد حاصله از فروش، به حساب مخصوص واریز می‌گردد و با مراجعه صاحب اقلام مکشوفه به سازمان ذی ربط، بهای اقلام مذکور، با احتساب نرخ روز صدور حکم، مسترد خواهد شد. منبع تامین مابه التفاوت احتمالی، از سهم دولت مقرر در ماده (۲۴) این قانون می‌باشد.

تبصره - نحوه تعیین نرخ روز صدور حکم و نیز پرداخت مابه التفاوت‌های احتمالی در آیین نامه‌های اجرایی این قانون مشخص می‌گردد.

فصل پنجم - سازماندهی و تشکیلات

به منظور سیاستگذاری، برنامه ریزی، هدایت، هماهنگی و نظارت در حوزه امور اجرای مبارزه با قاچاق موضوع این قانون، ستادی تحت عنوان «ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق» به ریاست وزیر کشور به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهور و عضویت وزرای بازرگانی، صنایع و معادن، جهادکشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، اطلاعات، راه و ترابری، فرمانده نیروی انتظامی و روسای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان رسیدگی کننده به تخلفات و جرایم از طرف دولت، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و نمایندگان تام الاختیار رییس قوه قضاییه و ستاد کل نیروی‌های مسلح، معاون ذی ربط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و همچنین دبیر ستاد تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۷- وظایف و اختیارات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق عبارت است از:

۱- تعیین و تصویب سیاست‌های اجرایی کلی مبارزه با قاچاق کالا، ارز و ریال.

۲- تعیین و تصویب برنامه‌های اجرایی کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت مبارزه با

قاچاق.

۲- ساماندهی و راهکارهای اقتصادی مبارزه با قاچاق .

۴- ساماندهی راهکارهای امور اداری و گمرکی دستگاه‌های ذی ربط در جهت کنترل و کاهش قاچاق.

۵- ساماندهی راهکارهای اجرایی حقوقی و قضایی مبارزه با قاچاق

۶- ساماندهی راهکارهای امنیتی و انتظامی مبارزه با قاچاق

۷- ساماندهی راهکارهای تبلیغی و آموزشی مبارزه با قاچاق

۸- ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مسئول و مرتبط با امر مبارزه با قاچاق از طریق دریافت گزارش‌های دستگاه‌های مسئول، تطبیق عملکرد دستگاه‌های مسئول با سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات ابلاغی ستاد به آنان .

۹- تهیه راهکارهای قانونی و حقوقی در جهت رفع تنگناهای اجرایی مأموریت ستاد و دستگاه‌های مسئول، به صورت آیین نامه و یا سایر مقررات دولتی و پیش نویس لایحه برای طرح در هیئت دولت.

۱۰- ستاد در صورت لزوم می‌تواند در چهارچوب وظایف و اختیارات محوله دستورالعمل‌های مربوطه را تهیه ابلاغ نمایند.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۲۸- از تاریخ تصویب این قانون، کلیه قوانین عام و خاص در قسمت‌های مغایر، همچنین قانون مجازات مرتکبین قاچاق - مصوب ۱۳۱۲ - و قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۷۴ - و اصلاحات بعدی آن‌ها ملغی اعلام می‌گردند و ضبط اقلام مکشوفه، جرایم و مجازات‌ها مقرر در مفاد این قانون بر کلیه قوانین مربوط به قاچاق اعم از اموال تاریخی - فرهنگی (میراث فرهنگی)، امور گمرکی و اصلاحات بعدی آن، قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی (منابع طبیعی)، قاچاق خاویار و گوشت ماهی‌های غضروفی و... (شیلات)، شکار غیر مجاز و قاچاق حیوانات حفاظت شده (محیط زیست)، قوانین مربوط به انحصار دخانیات و اصلاحات بعدی، قاچاق سایر کالاهای انحصاری دولت، قوانین مربوط به قاچاق ارز و اوراق بهادار (قوانین پولی و بانکی) ساری و جاری است، مگر این که در قوانین مذکور مجازات‌های شدیدتری پیش بینی شده باشد.

تبصره - کلیه وزارت خانه‌ها، سازمان‌ها موسسات و شرکت‌های دولتی، شرکت‌های ملی نفت و گاز و پتروشیمی، بانک‌ها و موسسات و شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است همچنین نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی و قوه قضاییه مکلفند در

لوايح پيشنهادهی، آيين نامه‌های اجرائی، دستورالعمل‌ها و موافقت نامه‌ها، گستره و شمول اين قانون را رعایت نمايند.

ماده ۲۹ - مواد مخدر و کالاهای موضوع قانون تشديد مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و قاچاقچيان مسلح از شمول اين قانون مستثنا می‌باشند.

ماده ۳۰ - آيين نامه اجرائی اين قانون ظرف دو ماه از تاريخ لازم‌الاجرا شدن آن، توسط وزارت کشور و با هماهنگی وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی اطلاعات و دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

